

אני, יוסי לנגוצקי - "אבי תגליות הגז בים העמוק" לאחרונה אנו עדים לניסיונות שונים להשחרת פניי, בגין עמדותי הנחרצת בנושא מתווה הגז ■ מסע ההשחרה החל במאמר שקרי שפורסם ב"גלובס" ע"י הגיאולוג איתן איזנברג, שהינו כידוע בעל-זכויות בחברת רציו ■ להלן תגובתי

✉ 09/07/2015, 09:54 יוסי לנגוצקי

יוסי לנגוצקי / צלם איל יצהר

לאחרונה אנו עדים לניסיונות שונים להשחרת פניי, בגין עמדותי הנחרצת בנושא מתווה הגז. מסע ההשחרה החל לפני כשבוע, במאמר שקרי שפורסם ב"גלובס" ע"י הגיאולוג איתן איזנברג, שהינו כידוע בעל-זכויות בחברת "רציו" שהינה שותפה למאגר "לוייתן", כמו גם מי שנטען לגביו כי השתמש בקווים סייסמים, שנרכשו ע"י גורמים אחרים, בניגוד למוסכם, לצורך מיפוי ואיתור מבנה לוייתן.

טענותיו ההזויות של איתן איזנברג הינן כי "יוסי לנגוצקי מתהדר בנוצות לא לו", ושאני טוען שאני הוא ראשון מגלי הגז בים התיכון הישראלי. איזנברג גם טוען שאיני זה שנפל בחלקו להוליך לתגלית הגז הענקית של שדה תמר, שהיתה נקודת ההבקעה לתגליות הגז הענקיות הנוספות שבתחום הים התיכון העמוק הישראלי.

להלן תגובתי לטענות מופרכות אלו:

■ תגלית "שדה נעה" שהיתה תגלית הגז הכלכלית הראשונה בים התיכון הישראלי, אירעה בשנת 1999 מול חופי אשדוד, ע"י חברת "דלק-סמדר", לאור מודל "מלכודת שכבה" של הגיאולוג ד"ר אלי רוזנברג הראוי בגין זאת לתואר "ראשון מגלי הגז בים התיכון הישראלי". הפקת הגז משדה נעה החלה רק ב-2012, כשגודלה הינו כ-3% מתגלית תמר. בעקבות תגלית נעה, שהיתה פריצת דרך, התגלה בשנת 2000 ע"י חברת דלק-סמדר, שדה מרי-B אל מול חופי אשקלון, אף הוא ב"מלכודת שכבה/סטרטיגרפית", עם גז בהיקף של כ-13% ממאגר תמר. גז זה סופק לחברת החשמל במשך כעשר שנים.

נציין כי מרבית קידוחי קבוצת דלק/סמדר בוצעו באותן שנים למטרות "מלכודות-שכבה", שאופיין שונה מאד ממודל "מלכודות המבנה/סטרטוקטורליות" של הקמרים הגדולים שבים העמוק, שהוצע על ידי ב-1999, חצי שנה לפני תגלית נעה.

האמירה של איזנברג, שכאילו טענתי שאני ראשון מגלי הגז בים התיכון, היא השמצה משוללת כל יסוד. להד"ם! מעולם, מעולם לא טענתי או רמזתי כאילו שאני ראשון מגלי הגז בים התיכון שלנו. זאת טענה מכווערת ואני דוחה אותה לחלוטין. אדרבא, מיד עם התגלית בירכתי אישית את ד"ר רוזנברג על תגליתו החשובה.

עדות נוספת בנידון הינה, בין השאר, מכתבי למערכת "הארץ" (7.2.2001) הנושא את הכותרת "עד שסוף סוף מצאנו גז", בו יצאתי להגנת תגליות הגז שאירעו בקרבת חופי הים התיכון הדרום מזרחי שלנו בשנים 1999-2000 (כולל שדה נעה ושדה מרי B -), ובו הזהרתי את ממשלת ישראל, ללא

הועיל, מרכש גז מצרי שלא רק שהינו משענת קנה רצוף אלא שיש בו גם משום איום על המשך חיפושי הגז בים הישראלי.

אז איך באמת התגלו שדות הגז הענקיים בים העמוק?
בשלהי 1979, עם ראשית כהונתי כמנכ"ל חברת החיפושים הלאומית (חנ"ה), יזמתי הקמת צוות מחקר בחברה זו ללימוד מקיף ראשוני אודות סיכויי קיומם של מאגרי נפט ו/ או גז במרחבי הים התיכון הישראלי.

לצורך ביצוע המחקר גייסתי מהמכון הגיאולוגי הממשלתי את חברי ומורי, האוקינוגרף ד"ר דוד ניב ("ביבי"), מי שחזה שנים קודם לכן את פוטנציאל הנפט-גז של הים התיכון. גייסת גם את הגיאופיזיקאי לסלי גרינפלד. מחקר מקיף זה שבוצע בחברת חנ"ה מיפה, בין השאר, מבנים קמורים בתת פני השטח של מרחבי הים התיכון, כמו גם הבהיר נקודות מעודדות נוספות. כתוצאה מסקר זה, יזמתי סקר סייסמי מקיף ברחבי הים התיכון הישראלי שבוצע ע"י חברת הוריזון ב-1983. סקר זה היווה בהמשך השנים נדבך מרכזי בחיפושים, שהוליוו לתגליות הגז הענקיות בים העמוק. בשנת 1998 בתום מסע סיוע שביצעתי לבקשת חברת ישראלמקו, במטרה לשכנע חברות בינלאומיות להצטרף לשני רישיונות שהיו בידי החברה בים התיכון, גיבשתי מודל חדש המצביע על אפשרות קיומן של מלכודות גז-נפט במבנים הקמורים הגדולים שבים התיכון העמוק.

בינואר 1999 פניתי מיזמתי למשרד התשתיות הלאומיות בבקשה רשמית לקבל היתר לחיפושים בים התיכון, ע"פ שטחים שכללו את כל שטחי הים העמוק, להוציא תחום ים עמוק מסוים שהיה מצוי כבר בידי חברת דלק (ד"ר אלי רוזנברג).

יודגש כי את שטחי הים העמוק שביקשתי במועד זה לא ביקש איש מעולם קודם לכן. נזכיר כי מרבית קידוחי הנפט-גז שבוצעו בים התיכון הישראלי עד 1999 בוצעו בתחום "מדף היבשת", קרי: בעומק מים של עד 200 מטר ובמרחק של עד 20 ק"מ מערבית מקו החוף.

במאי 1999 נחתמו כמה הסכמים ביני לבין חברת בריטיש גז, כולל הסכם ייעוץ, במטרה לבחון בין השאר את תקפות הרעיון שלי בדבר המלכודות הגדולות שבמבנים הקמורים, המצויים במרחק של כ-100 ק"מ מחופי ישראל בעומקי ים של כ-1,700 מטרים.

נציין כי מרבית חיפושי קבוצת דלק-נובל בוצעו בדרום מזרח הים התיכון הישראלי, אל מול חופי אשדוד ואשקלון, מרחק של כ-90 ק"מ ממבנה תמר. ביוני 1999 זכינו לקבל את היתר "גל" (ע"ש אחד מנכדיי) ששטחו 12,000 קמ"ר (כמחצית שטחה היבשתי של ישראל). ביום קבלת ההיתר כתבתי לאריק, שר התשתיות דאז: "...אני משוכנע שההיתר יהפוך לרישיון וכי הרבה גז אמור להימצא בו ולסייע בכך רבות לכלכלת ישראל".

בנוסף להיותי שותף במיזם, שימשתי לאורך כל שנות פעילותה של חברת בריטיש גז בישראל כיועץ גיאולוגי לחברה. בריטיש גז, שהייתה שותפה לתגליות גז רבות במדף היבשת במצרים, רובן ככולן ב"מלכודות שכבה", חששה בתחילה לעסוק במודל שהצעתי ("המבנים הקמורים") בים העמוק, זאת בעיקר מחמת החשש מהעדר חולות-מאגר (Reservoir) במבנים אלה, שסומנו על ידי כמלכודות אפשריות.

לאישוש השקפתי בדבר הסיכויים לקיומם של חולות מאגר במרחבי הים העמוק העליתי בפני בריטיש גז את הרעיון שבתקופת האוליגוקן, טרם היווצרות השקע הסורי-אפריקאי, הוסעו באמצעות מערכות ניקוז, כמיות גדולות של חולות מכיוון אגן דמשק מערבה אל הים התיכון הישראלי-הצפוני, עד לאזור המבנים הקמורים הנידונים. מחקר שאישש את תקפות אפשרות רעיון זה, עודד ושכנע את בריטיש גז בדבר הסיכויים לחולות מאגר במבני הקמר שבמרחבי הים התיכון, ובכך הגדיל את "סיכויי ההצלחה" לגילוי גז במבנה "תמר".

בשנים 1999-2003 בוצעו בשטחי הים של היתר "גל" מחקרים מקיפים כמו גם סקרים סייסמיים תלת-מימדיים (2,400 קמ"ר) שכמותם טרם בוצעו קודם לכן בים התיכון הישראלי. בעקבות פעולות אלה, שעלותן הגיעה ל-17 מליון דולר, סכום שלא היה כמותו בתולדות חיפושי הנפט בישראל בשלבי טרום-קידוח, הבשיל, גובש וסוכם בשנת 2003 "פרוספקט תמר"(ע"ש נכדתי) ועיקרי פרוספקט "דלית" (ע"ש בתי).

עם נטישת בריטיש גז את ישראל, בשנת 2005, מטעמים שאינם גיאולוגיים, פניתי ביוזמתי, ביום 23.3.2005, לגדעון תדמור ראש קבוצת דלק-אבנר (תשובה) בהצעת הצטרפות למיזם, יחד עם חברת נוכל. במפגש שקיימנו טענתי כי להערכת מאגר "מרי B" הולך וכלה, וכי חברת דלק לא תשרוד זמן רב באם לא תצטרף למיזם שלנו. ואכן תוך שבוע נענתה קבוצת דלק-אבנר בחיוב להזמנתי ואילו חברת נוכל סירבה לה. נוכל הואילה להצטרף למיזם רק שנה וחצי מאוחר יותר. כך זכו חברות דלק, אבנר ונוכל לקבל על מגש של זהב את פרי רעיוני, יוזמתי ופרי עבודת הצוות המוכשר של בריטיש גז שאישש את רעיונותי - כל זאת, 6-7 שנים לאחר ראשית המיזם, במצב שבו היה "פרוספקט תמר" מוכן ובשל לקדיחה, כש"סיכויי ההצלחה" (Chance of Success) של הפרוספקט מגיעים לכ-30% שהינם סיכוי גבוה ביותר בתעשיית חיפושי הנפט. שלוש החברות גם לא

שילמו פרוטה עבור חלקן היחסי בהוצאות העבר של המיזם (17 מליון דולר) שבזכותם גובש "פרוספקט תמר".

נפל אפוא בחלקי להיות:

- היזם, כבר ב-1979, של מחקר מקיף אודות סיכויי הנפט והגז ברחבי הים התיכון הישראלי.
 - הוגה רעיון החיפושים של מלכודות הגז הענקיות במבנים הקמורים בים העמוק.
 - היזם, ב-1999, של חיפושים בים העמוק בשטחים בתוליים שעל פני 12,000 קמ"ר שאיש מעולם לא חיפש בהם קודם לכן.
 - שותף ויועץ לכל פעולות החיפושים עד לתגלית "תמר".
 - מי שהצליח לשכנע חברת דגל בינלאומית (בריטיש גז) להצטרף למיזם.
 - מי שהצליח להוליך את המיזם ולשמור על שרידותו חרף כל "מכשולי-מסלולו", עד הגעתו לקידוח ולתגלית.
 - מי שגייס, לאחר נטשית בריטיש גז, את חברות דלק ואבנר למיזם.
- כל אלה יעידו עד כמה מדויקת מטבע הלשון שהשתרשה בתקשורת הישראלית כי "יוסי לנגוצקי הוא אבי תגליות הגז בים העמוק".